

Newsletter

04|2010

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: IVO PERVAN

Obsah

Správy

- Novi Vinodolski a Lošinj – Cena za zodpovednú turistiku 2
- Krapina – Otvorené Múzeum krapinského neandertálskeho človeka 3

Udalosti

- Split – Croatia Boat Show 4
- Ludbreg – Centrum sveta 5
- Hvar – Veľkonočná procesia “Za Križem”
(Za križom) ako súčasť nehmotného kultúrneho svetového dedičstva 6
- Mali Lošinj – Dni Apoxioména 7

Projekty

- Majáky – Čoskoro ešte bohatšia ponuka 8

Predstavujeme

- Karlovac – Mesto na štyroch riekach 9
- Národný park Mljet - Po stopách Svätého Pavla,
Odysea i Cousteaua 10
- Staré pevnosti na rieke Krke 11
- Chorvátsko - krajina poľovačky 13
- Senj – Mesto uskokov 14
- Split – Diokleciánov palác 15

■ Správy

Novi Vinodolski a Lošinj – Cena za zodpovednú turistiku

“Oči Vinodolu – cesta vyhlíadok” projekt, ktorý na súťaži odborného turistického časopisu “L’ Agenzia di Viaggi”, vydávaného v Ríme získal prestížne medzinárodné ocenenie “Premio Turismo - Responsabile Italiano 2009. – 2010.”, teda “Cenu za zodpovednú turistiku”, pričom rovnaké ocenenie získal aj Mali Lošinj. “L’ Agenzia di Viaggi” je už 44 rokov najdôležitejším odborným časopisom pre oblasť cestovného ruchu v Taliansku, ktorý sa zasiela na adresy 9 800 cestovných kancelárií.

Cieľom súťaže tohto časopisu bolo nájsť turistické produkty, ktoré sú úzko spojené so zodpovednou a udržateľnou politikou v oblasti cestovného ruchu, ktoré by sa následne mohli ponúknuť cestovným kanceláriám. Podmienkou účasti kandidátov bolo zostavenie turistického balíka s ponukou, trasami, charakteristikou, kultúrными a prírodnými osobitosťami, fotografiami a informačným materiálom.

“Oči Vinodolu – cesta vyhlíadok” je názov projektu Turistického združenia Mesta Novi Vinodolski a Turistického združenia Vinodolského okresu, ktoré výstavbou šiestich vyhlíadok vytvorili charakteristický turistický produkt a doplnili turistickú ponuku destinácií, ktoré sa stále viac orientujú na udržateľný rozvoj a aktívnu výletnícku turistiku.

Vyhliadky “Oči Vinodolu”, z ktorých sú tri na území Vinodolského okresu (Mahavica, Pridva, Slipica), a tri na území Mesta Novi Vinodolski (Gradina, Sviba, Kuk), boli verejnosti predstavené po ich upravení začiatkom júna minulého roku. Svojou polohou, krajinnou krásou a nezabudnuteľným výhľadom na Velebitský kanál, ostrovy, Kvarner a Senj s jeho záhorím, vezmú dych všetkým ich návštevníkom, ktorých je stále viac, od početných motorizovaných hostí, cyklistov, horských turistov, fotografov a po výletníkov a rôzne ďalšie cieľové skupiny.

Vyhliadky, z ktorých väčšina leží vo výške presahujúcej 400 metrov nad morom, sú spojené asfaltovou cestou dlhou 65 kilometrov, tvoriac tak jednotný funkčný celok spájajúci okrajové hranice Vinodolského okresu a Mesta Novi Vinodolski.

Pri vypracovaní ideového projektu, ako aj pri samotnej stavbe vyhlíadok sa prihliadalo na atraktivnosť vyhlíadok, t.j. mimoriadne krajinné hodnoty so širokým výhľadom, ktoré ich umožňujú obdivovať ako komplexný krajinný celok, a rovnako tak blízkosť cestných komunikácií (podľa možnosti asfaltovaných) umožňujúcich k nim prístup autobusom resp. mikrobusedom. Pri výstavbe a úprave sa dbalo na ochranu prírodného prostredia, zosúladení s okolitou krajinou a zachovávanie autentickosti okolia. Každá vyhlíadka má zodpovedajúcu signalizáciu, priestor na parkovanie a otočenie priamo pod vyhlíadkou alebo v jej bezprostrednej blízkosti. Lošinj sa stal nositeľom tohto ocenenia kvôli delfínom vo svojom povodí a Modrému svetu vo Velom Lošinji, Dňom delfínov a možnosti ich adoptovania. Výborné hodnotenie získali aj vychádzkové chodníky, ktorých má Lošinj 220 kilometrov, zachovalé priestory, starostlivosť o udržateľný rozvoj, zachovalý archipelág, storočný borovicový les, vzduch

PHOTO: PETAR TRINAJSTIC

a more najvyššej kvality, množstvo flóry a fauny. Na udelenie ceny mala vplyv aj dôležitosť nájdenej sochy Apoxioména, starostlivosť o vlastné kultúrne dedičstvo, vône a chute Lošinju, 28 vonných objektov ako aj obnovovanie a rozvíjanie gastronómie tradičnej kuchyne. Zvláštny dôraz dala “L’ Agenzia di viaggi” na zosúladenie aktivít na rozvoj Lošinju ako turistickej destinácie, balík ponuky hotelov, agentúr a autokempingov, ktoré sledujú a spolupodielajú sa na „témach destinácie“. Takto vznikli a existujú programy na tému lošinjských námorných kapitánov, vôní a chutí, aromatickej terapie, protistresové programy a programy zdravého života... K zisku ceny prispel svojim dielom aj projekt “Vône a chute Lošinju”. Do projektu sa zaradilo 28 vonných objektov, od hotelov, kempingov a agentúr, ktoré ponúkajú vonné turistické programy, cez reštauračné zariadenia až po kozmetické salóny s wellnessovými kúrami pomocou ostrovných éterických olejov. Lošinj si v tomto roku pripomína 125 rokov zdravotnej turistiky. Podľa bioklimatologickej analýzy za posledných 30 rokov, má Lošinj vyše 2600 slnečných hodín ročne. Okolité more je vynikajúcej kvality, pričom má 25 dokázaných účinkov na psychofyzický stav. K jeho priaznivému vplyvu predovšetkým na dýchací systém sa svojimi aromatickými vlastnosťami pridáva aj 1200 ostrovných rastlín. Výborné výsledky dosiahol ostrov aj pri meraniach čistoty vzduchu, s parametrami, v ktorých sa môže pochváliť superlatívnou čistotou a kvalitou. Ocenenie talianskeho časopisu je dôkazom, že lošinjský región dosiahol v rámci svojej turistickej politiky vysokú úroveň rozvoja a harmonizáciu aktivít, ktoré mu v zaručujú turistickú jedinečnosť v celosvetovom meradle.

Turistické združenie Kvarneru

www.kvarner.hr

Turistické združenie Vinodolského okresu

www.tz-vinodol.hr

Turistické združenie Mesta Mali Lošinj

www.tz-malilošinj.hr

Krapina – Otvorené Múzeum krapinského neandertálskeho človeka

Po 11 rokoch výstavby otvorilo nedávno svoje brány Múzeum krapinského neandertálskeho človeka pri Krapine, meste v oblasti Hrvatsko Zagorje.

Ide o nové, multimediálne a technologicky výborne vybavené múzeum, ktoré tomuto jedinečnému krapinskému nálezisku, najbohatšiemu a najrozmanitejšiemu na svete, zabezpečí miesto na mape európskych senzácií.

Krapinských praľudí, respektíve kosti viac než 80 neandertálcov rôzneho veku, objavil v roku 1899 Dragutin Gorjanović Kramberger, slávny chorvátsky paleontológ, geológ a univerzitný profesor, ktorý na pozvanie miestneho učiteľa Josipa Rehorića navštívil Hušnjakovo brdo. Počas šiestich rokov archeologických vykopávok objavil Kramberger okolo 3000 paleontologických pozostatkov neandertálskych ľudí a živočíchov, ktoré predstavujú najväčšiu zbierku svojho druhu na svete. Avšak až v polovici 90. rokov vedci z McMasterovej univerzity v kanadskom Hamiltone metódou elektrónovej spinovej rezonancie (ESR) a analýzou zubnej skloviny nosorožca zistili, že krapinskí neandertálci pochádzajú z obdobia posledného veľkého interglaciálu, resp., že sú starí približne 130 tisíc rokov. Svojím multimediálnym aspektom vráti múzeum svojich návštevníkov do doby neandertálskych ľudí a stávajú sa súčasťou procesu evolúcie. Vráti sa do ďalej minulosti spreď približne 130 tisíc rokov, v ktorej sa môžu zoznámiť s virtuálnou realitou krapinského pračloveka.

Expozičné priestory múzea sa nachádzajú medzi dvoma vrškami - Hušnjakovo a Josipovac, majú spolu 1 200 metrov štvorcových rozdelených na dvoch poschodiach.

Neandertálci žili v tzv. polojaskyniach, dierach vyhlbených vodou na kolmých skalných stenách bez vegetácie, ktoré boli chránené z troch strán. Otvor mali iba z prednej strany, takže sa dali ľahko brániť pred príchodom nepriateľa. Takýto vzhľad má aj budova múzea, ktorá je zvonku takmer neviditeľná a pripomína „betónovú polojaskyňu“ zasypanú pieskom. Vchod do múzea sa začleňuje do krajiny, takže sa návštevník nemôže ubrániť dojmu, že vchádza do jaskyne a stáva sa jej obyvateľom.

Átrium múzea je teda postavené tak, aby pripomínalo štylizované neandertálske obydlie so sklenenou stenou ako veľkým plátnom, na ktorom sa premieta 16 minútový film o živote krapinských praľudí.

Múzejná expozícia sa neobmedzuje len na nálezisko a artefakty, no zaoberá sa aj históriou ich objavovania, širším vedeckým kontextom a ďaleko rozsiahlejším časovým horizontom s rozličnými interpretáciami a výkladovými teóriami.

V jednej zo sál je predstavená aj verná rekonštrukcia náleziska pravekých ľudí na Hušnjakove. Sú tu vystavené kópie najdôležitejších nálezov, od lebiek a čeľustí praľudí po kosti jaskynného medveda, nosorožca, bobra, jeleňa. V ďalšej sále sa dá sledovať vznik sveta, od Veľkého tresku a vzniku Zeme po príchod praľudí a dnešného človeka. Autori využili prechod na druhé poschodie pretvoriac ho na priestor čudesnej virtuálnej skutočnosti. Vstupom do akejsi špirály, respektíve dvojitej vstupnej závitnice, sa stáva

návštevník svedkom kozmickej, chemickej a organickej evolúcie planéty Zem.

Najimpresívnejšou časťou múzea je gigantická dioráma s 19 postavami a úplnou rekonštrukciou a zobrazením života neandertálskych ľudí. Tento segment predstavuje úvod k osvetleniu vývoja neandertálcov, ich duchovného života, morfológie, kultúry a životného prostredia. Autorkou sôch je francúzska sochárka Elisabeth Daynes, najvýznamnejšia svetová špecialistka na hyperrealistické, dermoplastické skulptúry.

Múzeum prináša aj príbeh o vzniku sveta, histórii Zeme a prvých organizmoch, a každý návštevník sa môže zoznámiť s vývojom života od prvých hominidov po až do krapinského neandertálcu.

Prechádzka múzeom sa končí prehliadkou expozície v sále zasvätenej kultúrnej evolúcii ľudského rodu po skončení obdobia, v ktorom žili neandertálski ľudia.

Autormi koncepcie múzea sú Jakov Radovčić, skúsený paleontológ a vedúci Zbierky krapinského pračloveka v Chorvátskom prírodovednom múzeu v Záhrebe, ktorý už 40 rokov skúma krapinských neandertálcov, a známy chorvátsky architekt Željko Kovačić. Na vytváraní expozícií sa podieľali muzeológovia z ôsmich krajín, od USA po Izrael. Neandertálci sú magickou a mystickou kapitolou v dejinách európskeho praveku, jedno z mnohých tajomstiev našich prapočiatkov. Kto boli títo ľudia starí 30 až 300 tisíc rokov? Ako ich objavovala a interpretovala veda v 19. storočí a čo na začiatku tretieho milénia vieme o ľuďoch doby kamenej, ktorí tu lovili nosorožce pred 125 tisíc rokmi? Kde umiestniť neandertálcov na genetickom strome života. Ak chcete vedieť odpovede na tieto otázky, navštívte Múzeum krapinských neandertálskych ľudí v Krapine, v Chorvátsku!

Turistické združenie Krapinsko-zagorskej župy

www.tz-zagorje.hr

Múzeum Chorvátskeho zagorja

www.mhz.hr

Mesto Krapina

www.krapina.hr

■ Udalosti

Split – Croatia Boat Show

Pre všetkých, ktorí majú zo všetkých dopravných prostriedkov najradšej lode a plavba je ich neskrývanou vášňou, je Croatia Boat Show udalosťou, ktorá sa nesmie vynechať. Každoročne priťahuje domácich aj zahraničných výrobcov lodí, ktorí tu vystavujú svoje výrobky – plavidlá všetkých druhov a veľkostí, ako aj vybavenie pre pobyt na mori. Na výstave však môžete získať aj celkový prehľad o plavbe a plavidlách, môžete sa tu zoznámiť s rôznymi možnosťami a ponukou plavebno-turistického charakteru. Popri príslušnosti k Medzinárodnému združeniu usporiadateľov lodiarskych výstav (IFBSO), očakáva 12. Croatia Boat Show, ktorá sa uskutoční od 10. do 18. apríla, svojich vystavovateľov, sponzorov a ostatných partnerov s jedinečným certifikátom o organizačnej excelentnosti – potvrdením o štatúte chorvátskeho superbrandu.

Výjav stoviek lodí kotviacich v prístave s fascinujúcou kulisou Diokleciánovho paláca obletel svet a stal sa tou najlepšou propagáciou Chorvátska ako jedinečnej destinácie jachtárskej turistiky. Prírodné krásy a kultúrne dedičstvo jeho pobrežia a ostrovov sú len ďalšie z dôvodov na jarnú návštevu Splitu, pričom je práve kvôli výstave Croatia Boat Show zoznam zahraničných vyznávačov chorvátskeho pobrežia z roka na rok dlhší.

Práve počas výstavy sa v termíne 16. až 18. apríla pretekmi pred Splitom otvorí aj 8. sezóna Majstrovstiev sveta klzákov Powerboat Pi. Ide o jedinečné spojenie športu, glamouru a zábavy, ktorá prichádza do Chorvátska po prvý krát, pričom hostovanie najprestížnejších vodných pretekov v chorvátskych vodách je potvrdené až do roku 2012.

V Bračskom kanáli sa bude pripravovať a následne súťažiť osemnásť družstiev, z ktorých jedno si premiérovu odnesie titul a žiarivú trofej Grand Prix Croatia of the Sea. Pri splitskom pobreží budú umiestnené „boxy“, v ktorých budú môcť návštevníci obdivovať klzáky až do dňa pretekov a popri tom si vychutnávať nabitý zábavný program, ktorý budú tvoriť koncerty, vystúpenia DJ-ov, súťaže o ceny, „jazda“ na simulátore F1 a rôzne promócie.

Okrem tisícok fanúšikov z celého sveta, ktorí sa na tomto veľkolepom podujatí naživo zúčastnia, sa na ňom bude môcť, vďaka televíznemu prenosu, zúčastniť aj 40 miliónov divákov na celom svete.

Turistické združenie Splitsko-dalmatínskej župy

www.dalmatia.hr

Turistické združenie Mesta Split

www.visitsplit.com

www.croatiaboatshow.com

Ludbreg – Centrum sveta

Ludbreg, mestečko ležiace na severozápade Chorvátska v regióne Horné Podrávsko susediacom s regiónom Zagorje, si s prvým dňom apríla pripomína Deň Centra sveta. Ide o podujatie, ktoré toto malé mestečko na hraniciach regiónu Zagorje preslávilo po celom Chorvátsku.

Deň Centra sveta sa slávi každoročne 1. apríla, ktorý zodpovedá dátumu zápisu pavlínskeho opáta Honoriusa, kedy sa v roku 1141 vo Varaždinských Topliciach narodila Ludberga, dcéra správcu grófskeho majetku. Udalosti z jej života sú podľa týchto zápisov zároveň odkrytím Ludbregu ako centra sveta, a mesto po nej zároveň, podľa jednej verzie dostalo aj svoje meno. Stala sa ochrankyňou mesta, pretože, podľa legendy, zahnila pomocou dreveného kríža diabla do zeme takou silou, že sa na náprotivnej strane zemegule stvorila po výbuchu krajina Antipodravina, z ktorej sa zachoval len malý vulkanický ostrovček Antipodes.

Už Rimania si na mieste dnešného Ludbregu, vystavali vďaka jeho priaznivej geografickej polohe Castrum Ioviu, mesto s kompletnou infraštruktúrou, kanalizáciou, fórom, kúpeľmi, ktoré sa vzápätí stalo obchodným a dopravným centrom a na jeho základoch vznikol dnešný Z tých čias sa datuje aj legenda, ktorá hovorí, že sa práve na tomto mieste vznikla idea veľkých zemských kružníc, na ktorých obvodoch vyrástli veľké metropoly.

Túto legendu, ktorej Ludbregčania oddávna veria, potvrdil aj Dr. Erasmus Weddigen, Švajčiar a častý hosť miestneho Reštaurátorského centra a obdivovateľ mesta Ludbreg, a to náhodnou hrou s kružidlom a zemepisnou mapou. Určiac si ako východisko Ludbreg, opisoval po mape kružnice a všimol si, že sa na myslenej čiare nachádzajú väčšie mestá nielen v Chorvátsku, ale aj v širšom meradle. Najbližším dôkazom tejto legendy sú nám najbližšie mestá: Varaždín, Koprivnica, Čakovec a Varaždínske Toplice, ktoré sú od Ludbregu vzdialené okolo 20 km.

Skúmajúc zemepisnú šírku a dĺžku našiel Weddigen na náprotivnej strane zemegule protipól Ludbregu, malý juhovýchodný ostrovček Antipodes, blízko Nového Zélandu. Ludbreg leží medzi Varaždínom a Koprivnicou a je relatívne dobre spojený so susednými regionálnymi centrami. Z týchto miest sa do Ludbregu cestuje autom 25 minút, Čakovec je vzdialený okolo 30 minút jazdy lokálnou hradsťou a zo Záhrebu sa sem dostanete modernou diaľnicou za 50 minút. Hraničné prechody do Slovinska a Maďarska sú od mesta vzdialené len na 30 minút jazdy.

Ludbreg leží pod miernymi pahorkami Kalnického pohoria, zdobeného vinohradmi a pivničkami, ktoré ponúkajú vychádzkárom a rekreačným turistom malebnú kulisu. Mestečko má vo svojom okolí viacero výletníckych atrakcií, ktoré dopĺňa dobré ubytovanie, napr. priamo v meste hotely Crnković, Putnik a Raj.

PHOTO: SERGIO GOBBO

Turistické združenie Varaždínskej župy

www.turizam-vzz.hr

Turistické združenie Mesta Ludbreg

www.tz-ludbreg.hr

Hvar – Veľkonočná procesia „Za Križem“ (Za krížom) ako súčasť nehmotného kultúrne svetového dedičstva

Už celých päť storočí oslavujú Hvarčania Veľkú noc zvláštnym spôsobom - procesiou „Za Križem“. Ide o jedinečný obrad mimoriadnej pobožnosti a vyjadrenie náboženskej a kultúrnej identity obyvateľov strednej časti ostrova Hvar, ktorý sa vyvinul z procesií konaných na znak pokánia potom ako v dôsledku spoločenských nepokojom na ostrove v roku 1510, pred samotnou vzburou obyvateľov Hvaru, jeden malý kríž v meste Hvar zázračne zaplakal krvavými slzami.

Procesie vyrážajú v noci z Veľkého Štvrtku na Veľký Piatok zo šiestich farských kostolov z Jelsy, Pívy, Vrisnika, Svirča, Vrbanjov a Vrboskej a to naraz v smere hodinových ručičiek, takže sa počas osemhodinovej púte nikdy nestretnú, čo by podľa národnej povery bolo predzvestou veľkého nešťastia. Cesta vedúca od kostola ku kostolu sa osvetľuje lampášmi a faklami namočenými do parafínového oleja, pričom do okien si ľudia dávajú zapálené sviece. Procesiu vedú vybraní krížonosiči nesúci kríž ťažký 18 kilogramov, niekedy aj bosonohí, oblečení do bielej tuniky, ako aj ostatní členovia bratského spoločenstva. Po krížonosičoch nasleduje vybraný sprievod v bratimských tunikách a množstvo veriacich a pútnikov, ktorí sa zastavujú v kostoloch a kaplnkách v osadách po ceste, aby sa nadržanom vrátili do svojho farského kostola. Procesia je výnimočná svojím trvaním, pretože počas osemhodinového pochodu prejde 25 kilometrov, ako aj svojím výrazným pašijovým charakterom. Predchádzajú jej modlitebné sedenia bratstva, respektíve spoločenstva hvarských veriacich, v histórii ktorého zohráva kríž významnú úlohu. Nosnou časťou procesie je Plač Nepoškvrnenej Panny, osemslabičnickový pašiový text z 15. storočia, ktorý vo forme hudobného dialógu spievajú vybraní speváci, kantaduri.

Procesia „Za Križem“ je jedným zo siedmich fenoménov chorvátskeho kultúrneho dedičstva, zaradených nedávno na zoznam nehmotného svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Ostrov Hvar je najdlhší a najslnečnejší chorvátsky ostrov, ktorý sa v niektorých svetových turistických časopisoch uvádza ako jeden z desiatich najkrajších ostrovov na svete. Už od čias antiky je známy svojou významnou strategickou námornou polohou, bohatstvom vrstiev historických období, kultúrnymi a prírodnými pamiatkami a literatúrou.

Vďaka bohatej klíme, teplým zimám a príjemným letám je stredodalmatínsky ostrov Hvar miestom dovolenky mnohých návštevníkov, ktorí tu cielene vyhľadávajú jeho nádhernú mediteránsku prírodu, bohaté kultúrne a historické tradície, jedinečnú gastronómiu, prekrásne pláže a zátoky a krištáľovo čistým morom.

Nočný život i architektúra kozmopolitného mesta Hvar, lodné výlety na Pekelné ostrovy, pieskové pláže pri Jelse, spojenie antiky s modernou v Starom Grade, rajské pláže pod borovicovými lesmi Zavaly, exotika južných úbočí

PHOTO: SERGIO GOBBO

ostrova pri osadách Ivan Dolac, Sveta Nedjelja a Milna, prostredie „malých Benátok“ vo Vrboskej, jazda naprieč levandulovými poľami pri Gdinji, Zastrazišći a Bogomolji, pokojné skryté zátoky okolo Sućuraju, je len časť zo zážitkov, ktoré tu na Vás čakajú.

Doprava na ostrov Hvar je možná zo Splitu alebo Drveniku južne od Makarskej v strednej Dalmácii, odkiaľ sa do mesta Stari Grad, Jelsa, Sućuraj a Hvar dostanete trajektom alebo katamaranom.

Počas letnej sezóny sú Vám k dispozícii aj medzinárodné lodné linky z Talianska: Ancona - Hvar a Pescara - Hvar, ako aj príbrežná linka z Rijeky do Dubrovníka, ktorá má zastávku na Hvare. Najbližšie medzinárodné letiská sú v Splite, Dubrovníku a na Brači.

Turistické združenie Splitsko-dalmatínskej župy

www.dalmatia.hr

Turistické združenie Mesta Hvar

www.tzhvar.hr

Mesto Hvar

www.hvar.hr

Mali Lošinj – Dni Apoxioména

Na svete existuje len sedem zachovaných sôch starogréckeho atléta Apoxioména, pričom jedna z nich bola nájdená práve v Chorvátsku. Bronzová socha objavená v roku 1999 v blízkosti ostrova Lošinj, zaseknutá medzi dvoma podmorskými útesmi v hĺbke 45 metrov. Atlét starý vyše dvetisíc rokov bol vytiahnutý z morských hlbín a podrobne zreštaurovaný, takže sa mu vrátil bývalý lesk.

Koncom roku bude Apoxioménes vystavený v Malom Lošinji, v Paláci Kvarner.

Pri príležitosti osláv tohto významného archeologického objavu organizujú Lošinjčania Dni Apoxioména, ktoré sa v tomto roku uskutočnia od 24. do 27. apríla. V tomto termíne si budú návštevníci môcť pozrieť rôzne predstavenia s témou Apoxioména, od výstav fotografií, keramiky a antických šperkov, po prezentácie grécko-rímskeho zápasenia a antických účesov, respektíve volby mistera Apoxioména a miss Rimanky. Taktiež sa bude poriaďať archeologické potápanie, ochutnávať antická kuchyňa a v lošinských hoteloch nájdete v tých dňoch ponuka rímskych kúpeľov a masáží.

Turistické združenie Kvarneru

www.kvarner.hr

Turistické združenie Mesta Mali Lošinj

www.tz-malilošinj.hr

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: IVO PERVAN

■ Projekty

Majáky – Čoskoro ešte bohatšia ponuka

Chorvátska turistická ponuka by mala byť bohatšia o ďalších 15 majákov, plánuje spoločnosť Plovput, ktorá sa stará o všetkých 48 majákov na chorvátskej strane Jadranu, z ktorých momentálne 11 prenajíma turistom. Cieľom tejto spoločnosti je v dohľadnom čase turisticky sprístupniť väčšie množstvo majákov, pričom by sa tento úmysel mal uskutočniť prostredníctvom prenájmu majákových objektov...

O 11 majákov s 21 apartmánmi je veľký záujem zo strany domácich aj zahraničných turistov. Najlepšie to potvrdzuje skutočnosť, že boli cez vianočné a novoročné sviatky všetky majáky na Istrii naplnené, pričom najväčší záujem bol o majáky Sveti Ivan na pučini, Porer a Savudrija. Pobyt na majáku ponúka jedinečný zážitok samoty a úteku pred každodennosťou, čo ho radí do oblasti elitnej turistiky. Prenajíma ich zvláštne rezervačné oddelenie spoločnosti Plovput, pričom v lete, v čase najväčšieho návalu prispievajú svojim dielom aj cestovné agentúry, ktoré tiež ponúkajú lákavú dovolenku na jadranských majákoch.

Keďže sú majáky kultúrnymi pamiatkami, ktorých vznik sa datuje prevažne do 19. storočia, a ako také sú často v zlom stave, nakoľko sa do nich po desaťročia neinvestovalo. Plovput ich preto mieni dať do prenájmu záujemcom z radov investorov, ktorí by ich obnovili, prenajíмали turistom a potom ich opäť vrátili na prevádzkovanie Plovputu. Majáky, ktoré sú v kritickom stave, vystavené navnivoč nepriazni počasia a vandalom, by sa poskytovali do prenájmu na desať, tie menej poškodené výberovo na päť rokov.

Plovput

www.plovput.hr

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: BRASLAV KARLIĆ

■ Predstavujeme

Karlovac – Mesto na štyroch riekach

Málo ktoré mesto sa môže pochváliť tým, že leží na štyroch riekach, a jedným z takýchto „šťastlivcov“ je Karlovac, mesto ležiace 55 kilometrov juhozápadne od Záhrebu. Mestom a okolím pretekajú rieky Kupa, Dobra, Mrežnica i Korana. Rijeky Korana vzniká ako pokračovanie Plitvických jazier, pričom jej kaňon skrýva množstvo vodopádov, z ktorých najkrajšie sú na hornom toku rieky. V Karlovci preteká cez samotné centrum mesta, no je tu veľmi pokojná a mierna. Keď sa Európa vysporadúvala v XV. stor. s tureckou agresiou, Viedeň dala na brehoch Korany postaviť obranné múry. Verili, že hlboká zelená rieka, ktorá naplňala priekopy pod hradbami, ochráni nielen mesto, ale i celú Európu pred nájazdmi tureckých dobyvateľov.

Dobra má nadzemný aj podzemný tok a tečie medzi vrchmi obrastenými zelenými lesmi. Potom čo sa v meste Ogulin ponára pod zemský povrch a opäť vyviera neďaleko vodnej elektrárne Gojak, stáva sa posilnená vodou z elektrárne dokonca divokou.

Mrežnica, rieka sytozelenej farby, skrýva svoje tajomstvá v kaňone a je bohatá na vodopády a kaskády. V Karlovci sa zelená farba Mrežnice stráca pri jej sútoku s väčšou riekou Koranou.

Karlovac vznikol v 16. storočí v tvare šesťcípnej hviezdy rozdelenej do 24 pravidelných priestorových blokov za účelom obrany pred Turkami. Okrem Karlovca majú takéto tvar iba dve ďalšie miesta v Európe – talianska Palmanova a Nové Zámky na Slovensku.

Stavba pevnosti pod vedením vtedajšieho chýrneho architekta Martina Gambona

začala v roku 1579 na majetku šľachtického rodu Zrínskych pod starým hradom Dubovac, pričom meno Karlovac (Karlstadt) dostalo mesto na počesť svojho zakladateľa rakúskeho arcivojvodu Karla Habsburského.

Vybudovali sa bašty a hradby a vo vnútri pevnosti vznikli celé námestia, paláce, vojenské a sakrálné objekty.

V 16. a 17. storočí mestu a pevnosti vládne armáda, pričom však mesto pomaly mení svoju tvár. Ohrozujú ho záplavy a pustošia požiare. Pri veľkom požiari v roku 1594 zorelo celé mesto. Karlovac potom ničili epidémie moru, z ktorých najhoršia bola v roku 1773, kedy zahynula polovica obyvateľstva. Turci obliehali Karlovec sedemkrát, no nikdy ho neobsadili. Posledné obliehanie osmanských vojsk sa konalo v roku 1672.

Nespokojní s prísnou vojenskou správou, ktorá neumožňovala hospodársky rozvoj mesta, žiadali jeho občania od cisárovnej a kráľovnej Márie Terézie, aby Karlovac vyhlásila za slobodné kráľovské mesto pod civilnou správou. To sa uskutočnilo v roku 1776, kedy sa Karlovac stal slobodným mestom a v roku 1781 ho cisár Jozef II. poctil vydaním Listiny o privilégiách slobodného kráľovského mesta a mestským erbom. V 18. a 19. stor. sa Karlovac svojím hospodárskym rozkvetom zaradil medzi najdôležitejšie obchodné mestá medzi Jadranským morom a Podunajskom.

O bohatej histórii Karlovca svedčí Mestské múzeum. Nachádza sa v paláci, ktorý dal vybudovať v prvej polovici

PHOTO: SERGIO GOBBO

17. stor. karlovacký generál Vuk Krsto Frankopan, a dnes je jedným z najstarších zachovaných príkladov obytnej architektúry kúriového typu v Karlovci. Dnes sa tu uchovávajú archeologické, prírodovedné, historické, etnografické a kultúrno-historické zbierky z mesta a okolia. Starý hrad Dubovac poskytuje najkrajší výhľad na celý Karlovac. Leží na umelom vršku na nábreží powyše Karlovca a jeho názov svedčí o tom, že táto časť bola v raných časoch porastená dubovým lesom. Prvý raz sa spomína v roku 1339 v historických cirkevných listoch.

Popri mnohých pamiatkach ponúka Karlovac svojim návštevníkom prírodné krásy v zelených dolinách svojich štyroch riek, bohatú gastronomickú ponuku, prechádzky po stáročných mestských alejach, jazdu starým fiakrom pri tónoch promenádnych koncertov a vášnivým milovníkom prírody zas potešenie z rybolovu, cyklistické trasy, rafting a kanoistiku na rieke Mrežnici a Dobre. V lete sa môžete osviežiť v Korane na Foginovom kúpalisku priamo v centre mesta alebo sa vydať na výskum prírodných krás a kultúry karlovackého okolia.

Ubytovanie sa ponúka v troch hoteloch – Korana Srakovčić, Carlstadt a Europa, pričom v okolí mesta sú k dispozícii aj autokempingy, Radonja i Slapić.

Turistické združenie Karlovackej župy

www.tzkz.hr

Turistické združenie Mesta Karlovac

www.karlovac-touristinfo.hr

Mesto Karlovac

www.karlovac.hr

Národný park Mljet - Po stopách Svätého Pavla, Odysea i Cousteaua

Jeden z väčších južnodalmatínskych ostrovov Mljet je naoko nerozčlenený predĺžený ostrov, ležiaci neďaleko Pelješacu, Dubrovníka a Korčuly. Vyznačuje sa stredozemnou klímou, suchými letami a miernymi vlhkými zimami s približne 2500 slnečných hodín ročne. Národný park Mljet zaberá jeho severozápadnú tretinu, ktorá sa dnes rozkladá na 5 375 hektároch chránenej pevniny a okolitého mora. Táto oblasť bola vyhlásená za národný park v novembri 1960 a jeho morská časť sa k nej pridala v roku 1997. Predstavuje skutočný prvý inštitucionalizovaný pokus ochrany niektorého pôvodného ekosystému v celom Jadranskom mori.

Oblasť si získala štatút národného parku vďaka svojmu mimoriadnemu kultúrnohistorickému dedičstvu, ktoré siaha až do čias ilýrskych kmeňov, rímskeho cisárstva a Dubrovníckej republiky, no ešte väčšiu zásluhu na tom majú jeho „slanosladké“ jazerá, výrazné rastlinné bohatstvo a jedinečný panoramatický výhľad na členité pobrežie, útesy, ostrovčeky a skalné morské výčnelky, ako aj bohatú vždyzelenú vegetáciu okolitých pahorkov, ktoré sa strmo dvíhajú nad morské plochy a skrývajú mnohé krasové polia prastaré kamenné osady.

Vonkajšie pobrežie, otvorené voči južnému moru, je strmé a plné zrútených jaskýň, kým strana obrátená smerom k pevnine je často pod vplyvom bóry a je značne dostupnejšia. V tejto časti nachádzame aj mnohé endemité dalmatínske rastliny, na čele z krásavicou mimo každej konkurencie - zákonom chránenou „dubrovníckou zečínou“ (*Centaurea ragusina*).

V miernej mediteránskej krasovej krajine križovanou hustou sieťou malebných chodníkov sa „zatajujú“ aj dve zvlášť zaujímavé prírodné zvláštnosti. Jednou je podzemný krasový ekosystém – polojaskyne, jaskyne a priepasti, druhou špecifické štyri mljetské „slatiny“ či „blatiny“, ktoré sú na chorvátskych ostrovoch zriedkavým zjavom. Ide o občasné jazerá s dnom na úrovni mora, v ktorých sa voda ponára, respektíve komunikuje s morom.

Fascinujúci je aj systém slaných jazier, jedinečný geologický a oceánografický fenomén v krasovom kameni, významný nielen v chorvátskych, ale aj v celosvetových podmienkach. Veľké jazero s rozlohou 145 hektárov a hĺbkou do 46 metrov a Malé jazero s rozlohou 24 hektárov a hĺbkou do 29 metrov, svojou krásou a ešte stále neobjavenými tajomstvami priťahujú už celé desaťročia prírodovedcov i ďalších zvedavcov, obzvlášť však turistov, ktorí majú slabosť na nedotknutú prírodu.

Na odvrátenej strane ostrova vteká more takmer nebadateľnou úžinou do vnútra ostrova, vytvárajúc tak najprv Veľké a potom prostredníctvom ešte užšieho kanála aj Malé jazero. A hoci ich tvorí morská voda, krajinný dojem ich percipuje ako jazerá, čomu vďaka za svoj názov, ktorý im dalo miestne obyvateľstvo.

Uprostred Veľkého jazera sa nachádza ešte jedna prírodná, kultúrnohistorická a turistická lahôdka – malebný ostrovček Svete Marije (Panny Márie) s bývalým kostolom a benediktínskym kláštorom, ktoré sa datujú do 12. storočia. Ostrovček má vďaka svojmu mimoriadnemu estetickému čaru a značnej duchovno-kultúrnej dimenzii štatút charakteristického symbolu ostrova a Národného parku Mljet, pričom jeho ľudový názov je Melita, podľa rovnomenného hotela a reštaurácie, ktoré sa donedávna nachádzali v starej budove kláštora.

Zaujímavé atrakcie sa nachádzajú aj za hranicami národného parku – v strednej a južnej časti brehov ostrova sa nachádza geomorfologický fenomén Jama – krasová dutina, ktorej strop sa odlomil, takže skutočne vyzerá ako priepať alebo široká studňa. Na jej dne sa

nachádza more, pretože je Jama s ním spojená prírodným tunelom. Popri okraji tunela je „zaparkovaných“ niekoľko rybárskych člnov, ktorých majitelia sú obyvateľmi blízkeho Babinho polja, najväčšej osady na Mljete. Kvôli nízkej klenbe sa na nich dá vyplávať na more len v pokojnom počasí, čo platí takisto aj pre turistické prehliadky Jamy z morskej strany. Mnohí návštevníci vyhľadávajú toto miesto aj kvôli jeho údajnej mytologickej zápletke. Údajne sa práve na tomto mieste zdržiaval sedem rokov grécky hrdina Odyseus a potom, ako jeho loď stroskotala na útesoch ostrova Oigigije, sedával na týchto brehoch so smútkom a nostalgiou za domovom a Penelopou. Spoločnosť mu robila krásna zaľúbená nymfa Kalypsó, dcéra pána morí Poseidóna, ktorej smútok bol po jeho odchode ešte väčší. Ostrov Mljet sa vyznačuje krásnymi hustými autochtónnymi lesmi, aké donedávna pokrývali veľké plochy mediteránskeho pobrežia, dnes sú však vo svojej pôvodnej podobe vzácnosťou. Bujná vegetácia ostrova, zvlášť v jeho tretine, ktorá patrí do národného parku, získala Mljetu už v antických časoch prívlastok „zelený ostrov“. Najväčšiu zásluhu na tom, že tu aj dnes rastie dokonca päť rôznych typov lesa majú však najväčšiu zásluhu benediktínsky mníši, ktorí sa ako stáročný feudálni vlastníci ostrova Mljet oňho pozorne starali, a až do konca 18. storočia prísne zakazovali osídľovanie jeho západnej časti, ktorá je dnes väčšinou súčasťou národného parku.

Pozostatky mediteránskeho pralesa, pôvodného lesa korkového duba a borovice čiernej, sú však dnes aj tu prítomné len fragmentárne, a najlepšie zachované sú nízke lesné porasty v časti Veľiká dolina. Na ďalších miestach je les čiastočne doplnený mediteránskou macchiou, divými olivami, svätójanským chlebom, krovitým porastom na kamennom podloží a priestannými lesmi rýchlo sa šíriacej alpskej borovice, ktorá časom prevzala vládu nad citlivejšími rastlinnými druhmi. Okrem lesov sú biologicky významné aj niektoré ďalšie ekosystémy: príbrežné pieskové duny, strmé a vysoké morské útesy, pahorky vo vnútrozemí ostrova a rastlinstvo pobrežných hrebeňov. Vodstvo Mljetu je ešte aj dnes známe ako oceánograficky živá pestrá oblasť, ktorá bývala v minulosti obľúbeným miestom výskytu vzácného tuleňa, stredozemnej medvedice.

Slávny francúzsky oceánograf Jacques Cousteau, ktorý sa tu potápal pred štyridsiatimi rokmi, vyhlásil, že je tunajšia voda jednou z najčistejších na svete. Návšteva Národného parku „Mljet“ sa dá realizovať lodnou linkou z Dubrovníku a viacerými turistickými loďami prichádzajúcimi z Korčuly, Hvaru a Splitu, ktoré väčšinou pristávajú v prístave Pomena. Osady Polače a Pomena sú spojené s jazerami pešími chodníkmi. K príjemnému pobytu patrí kúpanie, opaľovanie a prechádzka po stráňach okolo jazera a na vrchol Montokuc, odkiaľ sa pri peknom počasí naskytuje krásny výhľad na celý národný park, ako aj na polostrov Pelješac a morskú hĺbočinu až po ostrov Korčula.

Turistické združenie Dubrovnicko-neretvianskej župy

www.visitdubrovnik.hr

Obec Mljet

www.mljet.hr

Národný park Mljet

www.np-mljet.hr

Staré pevnosti na rieke Krke

Rieka Krka zohrávala v histórii vždy významnú úlohu: od staroveku keď bola deliacou prirodzenou hranicou medzi ilýrskymi kmeňmi Liburnov a Delmatov, cez stredovek, keď sa v jej povodí tvorilo centrum prvého chorvátskeho štátu, až po raný novovek, keď predstavovala priestor, ktorý bol predmetom bojov medzi Benátskou republikou, Habsburskou monarchiou a Osmanskou ríšou.

Na širšom území rieky Krky sa nachádza rad pozostatkov stredovekých pevností, ktoré tu už od 12. storočia budovali chorvátske magnátske rody Šubičincov a Nelipičincov z rodu Svačićincov. Rieka Krka predstavovala medzi ich panstvami prirodzenú hranicu. Rodu Šubičincov patrila pravá strana rieky. O ich moci hovorí skutočnosť, že s nimi Benátky podpísali zmluvy priamo. Šubičincov patrili Bribir, Ostrovica, Čučevo (Trošenj), Rog, Uzdah-kula a Skradin, ktorému bán Pavol Šubić vymohol v roku 1304 právo stať sa z pevnosti (castrum) sídlom so štatútom mesta. Najväčšiu moc mali Šubičinci práve počas vlády bána Pavla, ktorý svoju vládu rozšíril na celé pevninské Chorvátsko, Dalmáciu a Bosnu.

Bribir

Nachádza sa 14 kilometrov severozápadne od Skradinu. Archeologické nálezy objavené na tomto území sa dajú nepretržite sledovať od neskej doby bronzovej cez antiku, stredovek až do novoveku. Počas vlády Šubičincov tu bol postavený kostol sv. Ivana (sv. Ján) a františkánsky kláštor s kostolom sv. Marije, v ktorom bol pochovaný aj bán Šubić s rodinou. Bribir mal v stredoveku značný strategický význam, pretože spolu s ostrovickou pevnosťou kontroloval významnú dopravnú komunikáciu Knin-Zadar. Táto lokalita bola zaradená do nulte kategórie pamiatkovej ochrany, kvôli vzácnosti a množstvu archeologických a historických vrstiev.

Ostrovica

Spomína sa v 12. storočí, pričom tu Šubičinci sídlili plne dve storočia, po čom prechádza pod kontrolu chorvátskeho a uhorského kráľa a v 16. storočí ju dobývajú Turci.

Uzdah – Kula (Veža vzdychov)

Pevnosť postavená Šubičincami za účelom kontroly cesty spájajúcej mesto Skradin s príslahými oblasťami, pričom bola strážcom a oporou ich majetkov do roku 1512, keď ju obsadili Turci, ktorým slúžila ako žalár.

Rog

Známy aj ako Rogovo, ešte jedna z mestských pevností, ktoré sa nachádzali na mieste dnešnej osady Rupe, oproti starochorvátskemu hradu Kamičku nad vodopádom Roški slap. Stopy jej existencie sú dnes už len ťažko badateľné, no nachádza sa zakreslená na mape Matea Pagana zo 16. storočia, ako jedna z dvoch protíľahlo stojacich pevností povyššie ostrovčeka Visovac.

Čučevo (Trošenj)

Archeologicky nie je preskúmaný. Neexistujú presné údaje o rokoch jeho vzniku. Dnes sú z bývalej pevnosti dobre viditeľné pozostatky oblej veže s časťou vysokých hradieb a

PHOTO: MILAN BABIĆ

PHOTO: SERGIO GOBBO

pozostatky jednotlivých obytných objektov. Leží na okraji kaňonu rieky Krky. Na náprotivnej strane sa nachádza Nelipičovská pevnosť Nečven, s ktorou bol spojený visutým mostom zničeným v roku 1649. V tejto lokalite existujú aj nálezy zo skorších období (predhistorickej, bronzovej a rímskej doby).

Skradin (Scardona)

Antické mesto, ktoré vzniklo na rieke Krke. V 7. storočí ho obnovujú a prestavujú Chorváti, ako nové sídlo pod názvom Skradin. Rovnako ako Bribir aj Skradin mal spojenie s bribirskými kniežatami (Šubičinci). Býval obľúbeným sídlom bána Pavla a jeho rodiny. Po porážke v roku 1322 stráca politickú a hospodársku moc.

Na ľavom brehu rieky Krky, v 13. storočí sa usadzuje ďalšia mocná rodina Nelipičinci (z rodu Svačićincov), ktorá si stavia pevnosti v priestoroch miljevackej roviny (oproti Šubičincovcom) a pri pravom behu rieky Čikoly. Rodine Nelipičincov patrili pevnosti na Krke (Nečven, Bogočin,

Kamičak), ďalej Ključica a Gradina (Drniš) na pravom brehu rieky Čikoly.

Gradina (Drniš)

Vznikol na okraji úrodného krasového poľa počas stredoveku, pričom na úpätí hradného vrchu bola založená osada dokumentujúca, že bol Drniš už pred dobytím Turkami (r. 1522) pevným sídelným celkom.

Archeologické nálezy na tomto území sa datujú ešte do predhistorického obdobia, staršej doby železnej, antiky a raného stredoveku.

Ključica

Alebo aj mesto Ključ, založené a opevnené na strmom nerovnom svahu nad riekou Čikolou. Vo svojej dobe býval mocne ohradený a mával veľký strategický a politický význam, pretože sa z neho dal kontrolovať celý okolitý kraj. Archeologicky nie je dostatočne preukázaný, no vie sa o ňom, že ho založili Nelipićovci v prvej polovici 14. storočia. Začiatkom 16. storočia obsadili pevnosť Turci, ktorých z nej vyhnali až v roku 1648. Od tých čias pevnosť pustla, no napriek tomu je najlepšie zachovanou spomedzi všetkých pevností, ktoré sú tu uvedené.

Kamičak (Ramica)

Nachádza sa na brehu rieky Krky na území Miljevacov (Brištane). Prístup k nej je možný iba z južnej strany. Z pôvodného muriva sa zachovalo vcelku málo. Je známa tým, že sa v nej narodil posledný chorvátsky kráľ - Petar Svačić.

Bogočin (Vilin grad)

Pevnosť postavená na strmej skale nad priepasťou (Bogatić-prominski). Jej strategická dôležitosť spočívala v kontrole Carigradskej doliny a priečodu, ktorý nosí staré ľudové pomenovanie Vilin most. Vedie k nej iba jedna cesta zo severovýchodnej strany, a dalo sa do nej dostať po visutom moste. O pevnosti existuje málo historických údajov. Nachádza sa na Paganovej mape (16. storočie). V blízkosti sa našiel aj starý cintorín. Na začiatku cesty vedúcej k pevnosti sa nachádza mohyla s veľkým krížom. Lokalita nebola doteraz archeologicky preskúmaná.

Nečven

Leží 5 kilometrov od osady Oklaj. Dejiny tohto miesta bývali veľmi zložité. Postavili ho Nelipićovci, no po nich niekoľko krát zmenilo majiteľa. V roku 1522 ho dobývajú Turci, v rukách ktorých ostáva do roku 1688. Po ich odchode bol Nečven opustený a zničený. Vodca uskokov Stjepan Sorić zhodil v roku 1647 most na rieke Krke, ktorý spájal Nečven s protiláhlým brehom, kde sa vypínal hrad Šubića Trošenj.

PHOTO: SERGIO GOBBO

Turistické združenie Šibenicko-kninskej župy

www.sibenikregion.hr

Mesto Skradin

www.skradin.hr

Mesto Drniš

www.drnis.hr

Chorvátsko - krajina poľovačky

„Chorvátsko - krajina poľovačky“ je slogan, pod ktorým sa nedávno v nemeckom Dortmundu konal najväčšia európska výstava poľovníctva a rybolovu „Jagd & Hund 2010“ (Poľovníctvo a psy), na ktorom sa zúčastnilo 680 vystavovateľov z 36 krajín. Ide o špecializovaný veľtrh zameraný na propagáciu poľovníctva, rybolovu, kynológie a prírody celkovo.

V Chorvátsku existuje 1060 lovných revírov, s celkovou rozlohou 5500 štvorcových kilometrov, pričom niektoré sú skutočným snom každého poľovníka. O tieto loviská sa už 85 rokov stará Chorvátsky poľovnícky zväz (HLS), ktorý dnes združuje 55 000 členov a 10 000 ďalších poľovníkov. Chorvátske loviská navštívi ročne okolo 10 000 zahraničných poľovníkov, pričom v záujme nárastu tohto počtu HLS urýchlene obnovuje lovecké objekty vysokej kategórie.

Chorvátsko disponuje veľkým bohatstvom zachovalej a rozmanitej prírody. Je podpísané pod všetkými konvenciami o ochrane prírody, pod ktorou sa v rôznej podobe nachádza 18 percent jej celkového územia a mnohé rastlinné a živočíšne druhy. Na 2,7 milióna hektárov lesa a lesného teritória sa vyskytuje 4500 rastlinných druhov a poddruhov, z toho 260 autochtónnych druhov drevín a viac než 100 rastlinných spoločenstiev. Okolo 48 percent pevninského územia Chorvátska pokrývajú lesy patriace medzi najzachovalejšie a najzdravšie lesy v Európe.

To čím sú prírodné krásy, teplé more a mediteránska klíma pre cestovný ruch na Jadrane, tým sú pre kontinentálnu turistiku Chorvátska poľovačka, rybolov a vidiecka turistika. Prehľad v chorvátskej národnej poľovníckej kultúre a časti jeho prírodovedného bohatstva spojeného so svetom fauny chorvátskych krajov sa dá najlepšie získať v Poľovníckom múzeu v Záhrebe. Má dnes predovšetkým náučnú, vzdelávaciu a výchovnú funkciu a vo svojich návštevníkom rozvíja pocit potreby ochrany a zvelačovania prírodného bohatstva a osvojenie si poznania o potrebe zachovania fauny a prírodnej celistvosti.

Keďže sa vrcholné trofeje diviny nesmú odvážať do zahraničia, v Poľovníckom múzeu sa uchovávali tie z nich, ktoré odkúpil chorvátsky štát. Tieto trofeje sa nadhlo zapisujú do pamäte návštevníkov múzea. Stála expozícia sa nachádza na dvoch poschodiach, na ploche vyše tisíc metrov štvorcových a je rozdelená na tematické zbierky. Takto sa tu dá prehliadnúť zbierka s viac než 400 trofejami diviny, osteologická zbierka s vyše 200 exponátmi fosílií, zbierka tisícky vtáčích vajec, približne 350 vypreparovaných cicavcov a vtákov, 52 kusov loveckých zbraní, takmer 200 exponátov loveckého náradia a streliva a zbierka viac než 400 kusov loveckých odznakov a medailí.

Znázornenie prirodzených miest výskytu rastlín a živočíchov z rôznych krajov Chorvátska a simulácia prírodnej krajiny sa dosiahla prezentáciou časti exponátov v rámci osvetlených scénografií v desiatich sálach ozvučených spevom vtákov a ďalšími zvukmi prírody. Dojem loveckého koloritu umocňujú makety poľovníckych posedov, krmníkov a ďalších poľovnícko-technických a chovných objektov zhotovených na vysokom stupni perfekcie, pričom tieto exponáty predstavujú aj nevyhnutné pomôcky pri zdokonaľovaní sa poľovníkov a vzdelávaní študentov poľovníckych škôl a fakúlt.

PHOTO: DRAŽEN BOTA

PHOTO: RENCO KOSINOŽIĆ

Ako zvláštnu zaujímavosť Múzea nachádzame v ňom niekoľko fosílnych nálezov losa a jeleňa obrovského, ďalej bohatú zbierku netypických, abnormálnych a ďalších trofejí diviny, ako aj osteologickú zbierku kostí. Nasleduje ukážka historického vývoja poľovníckych zbraní od čias, keď sa začal používať pušný prach, vývoj poľovníckeho streliva a poľovníckych pomôcok no nechýbajú ani ukážky explodovaných a poškodených loveckých zbraní, zbraní pytlíakov, atď.

Celý priestor Múzea je doplnený zvukovou kulisou vtáčieho spevu a ďalších hlasov prírody takže sa v ňom návštevníci cítia, akoby naozaj boli v prírode.

Zbierky Múzea svedčia o stáročnej poľovnícko-chovnej tradícii a kultúre v Chorvátsku.

Ak navštívite Záhreb, nájdite si čas na návštevu Poľovníckeho múzea, aby ste sa vymanili z všadeprítomného zhonu veľkomesta a ponorili sa do zelene prírodných priestranstiev s bohatou faunou jeho obdivuhodných lovných lokalít.

Chorvátsky poľovnícky zväz

www.hls.com.hr

Senj – Mesto uskokov

Mesto Senj je sídlom starým vyše 3000 rokov, ktoré zastáva významné miesto v histórii a kultúre chorvátskeho národa. Nachádzala sa v ňom jedna z prvých kníhtlačiarňí v juhovýchodnej Európe. Vo svojej dlhej minulosti si Senj pamätá mnohých dobyvateľov, monarchie a cisárstva a ich vládarov. Každý z nich zanechal v jeho histórii svoju stopu. Je to mesto slávnych bojovníkov a literátov, ktorý sa vo svojich búrlivých dejinách vzpieral sile silou, avšak v určitom období sa veľmi intenzívne rozvíjal aj duchovne. Mnohé kultúrnohistorické pamiatky a archeologické nálezy svedčia o neobyčajne bohatej minulosti tohto mesta. Jednou z nich je aj pevnosť Nehaj, jedinečná pamiatka chorvátskeho stredovekého fortifikačného staviteľstva, symbol mesta Senj a jeho stáročného boja za česť a slobodu na pevnine i na mori proti Turkom a Benátkam.

Pevnosť je aj dnes dominantou mesta a vďaka svojej dokonalej zachovalosti je jednou z jeho najväčších turistických atrakcií. Bola postavená v roku 1558 pod dozorom vojvodu a generála chorvátskej Vojnovkej krajiny Ivana Lenkovića. Vystavali ju na mieste starého kostolíka senjského patróna, rytiera svätého Juraja, ktorého základy boli v súčasnosti odkryté a reštaurované, takže sa viditeľne vynímajú v základoch pevnosti. Na rovnakom mieste však stála aj staršia pevnosť, ktorá sa pri tomto kostolíku spomína v niektorých spisoch z 18. storočia pod názvom Castelluz.

Pevnosť je jedinečným a mimoriadnym príkladom fortifikačnej architektúry na prelome stredoveku a renesancie. Je postavená výlučne z materiálu zo zbúraných senjských kostolov, kláštorov a ďalších budov, ktoré sa nachádzali mimo senjských mestských hradieb, ako dôležitý strategický objekt pri obrane pred Turkami. Predstavuje hrdú súčasť nielen chorvátskeho, ale i európskeho dedičstva, poznamenáva dobu a ducha, ktorý bránil a ochraňoval Európu a jej identitu v časech nájazdov osmanských Turkov. Tvrdza Nehaj má tvar kocky a orientáciu smerom k štyrom stranám sveta. Je vysoká 18 metrov a široká 23,5 metra. Odhaduje sa, že sa pri stavbe pevnosti použilo vyše 3 400 metrov materiálu a takmer 7 500 ton kameňa, piesku a vápna. Pevnosť pozostáva z prízemí, dvoch poschodí a rozhľadne. Na prvom poschodí boli priestory pre dôstojníkov a veliteľa pevnosti. Na druhom poschodí mala miesto delostrelecká batéria 11 ťažkých diel, z ktorých sa tu dodnes zachovali len dve. Vrchná časť pevnosti slúži ako rozhľadňa, z ktorej hliadky neprestajne sledovali prístupové miesta do Senju z pevniny i mora, a prijímali dymové a svetelné signály od svojich spojencov z pobrežia a ostrovov. Naskytuje sa z nej aj krásny pohľad na oblasť Hrvatsko primorje a ostrovy Rab, Goli, Prvić, Cres a Krk, ako aj na vchody pohorí Gorski kotar, Učka a Velebit.

Pevnosť bola niekoľko krát reštaurovaná na vysokej odbornej úrovni, nestratila tým však svoju pôvodnosť. Aj v súčasnosti sa starostlivo udržiava, o čom sa presvedčajú mnohí turisti, ktorí nevedia odolať jej príťažlivému vzhľadu. Svojim zložením a monumentálnosťou, ale aj vďaka starostlivosti miestnej komunity odoláva zubu času a historickému osudu. Tvrdza dnes slúži výlučne na kultúrno-turistické účely. Konajú sa v nej rôzne muzeálne expozície a kultúrne vystúpenia.

PHOTO: SERGIO GOBBO

PHOTO: SERGIO GOBBO

S Nehajom sa spája aj príbeh o senjských pirátoch „uskokoch“, ktorým je tu v posledných rokoch venované podujatie „Uskokké dni“, s úmyslom rekonštruovania udalostí zo 16. storočia a života vo vtedajšom Senji, uskokké bitky, rytierske súboje a útok na tvrdu Nehaj. Počas podujatia sa koná aj sprievod uskokkých a rytierskych skupín, súťaž v lukostrelbe, škola šermu, vystúpenia žonglérov a ďalších artistov ako aj súborov renesančnej hudby, ktoré obohacujú túto kultúrno-turistickú udalosť.

Turistické združenie Ličko-senjskej župy

www.lickosenjska.com

Turistické združenie Mesta Senj

www.tz-senj.hr

Mesto Senj

www.senj.hr

Split – Diokleciánov palác

Split, metropola chorvátskeho juhu pod záštitou UNESCO, je zapísaná do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva. Jej srdcom je už 1700 rokov Diokleciánov palác, ktorý s otvoreným náručím očakáva srdečne svojich hostí. Mesto sa nachádza v najteplejšej oblasti severného pobrežia Jadranu, v bezprostrednej blízkosti riek Jadro a Žrnovnica, ktoré ho napájajú vodou. Jeho mierne podnebie s 2700 slnečných hodín ročne robí z neho i uprostred zimy oázu, v ktorej sa dá v závetrí vyhrievať na slnku. Toto priemyselné, univerzitné a hospodárske centrum regiónu si chráni svoju „zelenú dušu“ na vrchu Marjan ležiacom v západnej časti polostrova, kde lesopark blízku mesta ponúka zážitok z pokojných a od mestského hluku chránených vychádzok popri mori v chládku borovic.

Prvým obyvateľom Splitu bol rímsky cisár Gaius Valérius Dioklecián, ktorý si práve túto pokojnú zátoku vybral okolo roku 293 na výstavbu cisárskej vily – letoviska na približnej ploche 30 tisíc metrov štvorcových, kam sa utiahol po odchode z trónu rímskeho imperátora. Nadchádzajúce búrlivé storočia zmenili vilu na mesto, do ktorého sa ako prví nasťahovali obyvatelia blízkej Salony na úteku pred Avarmi a Slovanmi. V meste, ktoré presiahlo rámec hradieb paláca, sa potom striedali mnohé vládcovia, od chorvátskych kráľov v 10. storočí, cez uhorských a benátskych miestodržiteľov, po francúzskych vladárov a Rakúsko-uhorskú monarchiu.

Tak ako hrou história predurčil vznik nového osídlenia a života mesta, predstavuje Diokleciánov palác a jeho dobre zachované pozostatky aj dnes jeho jadro a centrum všetkých dôležitých udalostí i každodenného života jeho obyvateľov.

Do dnešných dní výborne zachované pozostatky tejto antickej stavby spolu s neskoršou stredovekou nadstavbou tvoria cenný archeologický a umelecko-historický komplex, kvôli ktorému bol v roku 1979 zaradený na zoznam svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Palác je dekorovaný rôznymi dovezenými detailmi: granitovému stĺpmi a sfingami z Egypta, mramorom z Talianska a kamenárskou výzdobou z ostrova Princových ostrovov v Marmarskom mori. Hoci mal predovšetkým obytné účely, palác sa značne podobá rímskemu vojenskému tábora. Palác je postavený so štyrmi vchodmi: tri sú z pevninskej a jeden z morskej strany.

Celý komplex paláca ako celok nemá obdoby vo vtedajšom antickej staviteľstve, čo je spôsobené jeho špecifickou funkciou a prispôbením svojej polohy. Je to vynikajúci príklad neskororímskej architektúry, v ktorej túžba po honosnosti a obraznosti prevládla nad klasickou odmeranosťou a jasnosťou predošlých období. Po smrti cisára Diokleciána v roku 316 pokračuje život v paláci ďalej, keďže poskytoval útočisko vyhnaným členom cisárskej rodiny. Kľúčovou udalosťou bol pád Salony do rúk slovanských kmeňov, pričom si jej prenasledované obyvateľstvo našlo útočisko za práve v paláci. To bol počiatok nového mestského života a vznik nového mesta Split. V období stredoveku, v rozmedzí XII. a XIV. storočia prichádza obdobie nového architektonického rozvoja, takže v ňom pozostatky rímskych stavieb a väčšia časť voľného priestoru ulíc a priestranstiev vystriedali kamenné stredoveké domy. Cisárske mauzóleum zmenili na kresťanskú katedrálu, a začína sa aj výstavba románskej zvonice svätého Dujma (Sv. Dominik).

Hrdí Splitčania o svojom meste často hovoria, že je „najkrajší na svete a okolí“. V súlade s týmto výrokom ponúka jedno z najslávnejších miest v Európe nezabudnuteľnú sériu výjavov,

PHOTO: DAMIR FABJANIC

zatiaľ čo sa pozostatky antickej paláca ladne dopĺňajú so stavbami z neskorších období, mediteránskou a subtropickou vegetáciou paliem a agávovníkov.

Večne mladý Split, mesto živého mediteránskeho temperamentu, žije v lete ešte búrlivejším spleť zmesi národností a jazykov nespočetných cestujúcich, ktorí len prestupujú alebo sa aj zdržia v tomto najväčšom letisku i námornom prístave na východnom pobreží Jadranu. Tým, čo v ňom pobudnú dlhšie, ponúkne Split dlhú prechádzku popri mori, ktorá môže začať na západe, v lesoparku Marjan, pokračovať cez zelený polostrov Sustipan, prechádzajúc prímorskou promenádou lemovanou antickejmi hradbami a radom kaviarní, až po Bačvice – prírodnej pieskovej pláže v srdci mesta. Cez deň je to obľúbené miesto na hranie vodnej odražanej „picigin“, ktorá je chorvátskym národným športom, v noci zas obľúbené miesto, na ktorom sa stretávajú najmä mladí ľudia.

Pre milovníkov kultúry sú povinným miestom vnútorné priestory paláca – pozostatky jej hradieb a brán, zvonica Svätého Dujma a Peristil ako aj múzeum ukryté v jeho pivniciach. Okrem paláca, katedrály, splitských ulíc a námestí, múzeí a galérií stoja za návštevu aj pozostatky neďalekého antickej mesta Salona, či stredoveká pevnosť Klis, ktorá v minulosti chránila mesto od útokom zo severu. Ďalšou lákavou možnosťou je nasadnúť na trajekt a nechať sa zaviesť do niektorého zo stredodalmátskych ostrovov.

V meste Vám ubytovanie ponúka 22 hotelov, z toho dva päťhviezdičkové - Arium a Le Meridien Lav, ďalej jeden autokemping, množstvo súkromných domov, apartmánov a izieb, zatiaľ čo jachtári nájdu miesto na kotvenie v šiestich jachtových prístavoch.

Mesto pod Marjanom je vzdialené od Záhrebu tri a pol až štyri hodiny jazdy po diaľnici. Do Splitu sa dá dostať aj plavbou príbrežnými lodnými linkami z Rijeky alebo z Dubrovníku, zo všetkých ostrovov, ale i susedného Talianska, ktorého mestá majú so Splitom vynikajúce spojenie prostredníctvom rýchlochodí i trajektov. Letisko Split spája mesto niekoľko ráz denne so Záhrebom, ale aj ďalšími európskymi metropolami. Zo Splitu sa dá na sever krajiny a ďalej do Európy dostať železnicou, po ktorej sa dá prepraviť aj automobil.

Turistické združenie Splitsko-dalmátskej župy

www.dalmacija.hr

Turistické združenie Mesta Split

www.visitsplit.hr

Mesto Split

www.split.hr

■ Kontakte

Kroatische Zentrale für Tourismus

Rumfordstr. 7, 80469 MÜNCHEN, DEUTSCHLAND
tel: +49 89 22 33 44
fax: +49 89 22 33 77

e-mail: kroatien-tourismus@t-online.de

Kroatische Zentrale für Tourismus

Hochstr., 43, 60311 FRANKFURT, DEUTSCHLAND
tel: +49 69 238 5350
fax: +49 69 2385 3520

e-mail: info@visitkroatien.de

Ente Nazionale Croato per il Turismo

Piazzetta Pattari 1/3, 20122 MILANO, ITALIA
tel: +39 02 86 45 44 97
fax: +39 02 86 45 45 74

e-mail: info@enteturismocroato.it

Ente Nazionale Croato per il Turismo

Via Dell'Oca 48, 00186 ROMA, ITALIA
tel: +39 06 32 11 0396
fax: +39 06 32 11 1462

e-mail: officeroma@enteturismocroato.it

Chorvatské turistické sdružení

Krakovská 25, 110 00 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA
tel: +420 2 2221 1812
fax: +420 2 2221 0793

e-mail: info@htz.cz; infohtz@iol.cz

Office National Croate de Tourisme

48, Avenue Victor Hugo, 75116 PARIS, FRANCE
tel: +33 1 45 00 99 55
fax: +33 1 45 00 99 56

e-mail: infos.croatie@wanadoo.fr

Office National Croate du Tourisme

Vieille Halle aux Bles 38, 1000 BRUXELLES, BELGIUM
tel: +32 255 018 88
fax: +32 251 381 60

e-mail: info-croatia@scarlet.be

Oficina de Turismo de Croacia

Calle Claudio Coello 22, esc. B, 1ºC,
28001 MADRID, ESPAÑA
tel.: +34 91 781 5514
fax.: +34 91 431 8443

e-mail: info@visitacroacia.es

Horvát Idegenforgalmi Közösség

Magyar u. 36, 1053 BUDAPEST, MAGYARORSZÁG
tel/fax: +36 1 266 65 05; +36 1 266 65 33

e-mail: info@htz.hu

Kroatische Zentrale für Tourismus

Am Hof 13, 1010 WIEN, ÖSTERREICH
tel: +43 1 585 38 84
fax: +43 1 585 38 84 20

e-mail: office@kroatien.at

Chorvátske turistické združenie

Trenčianska 5, 821 09 BRATISLAVA, SLOVAKIA
tel: +421 2 55 562 054
fax: +421 2 55 422 619

e-mail: infohtz@chello.sk

Croatian National Tourist Office

350 Fifth Avenue, Suite 4003, NEW YORK 10118, U.S.A.
tel: +1 212 279 8672
fax: +1 212 279 8683

e-mail: cntony@earthlink.net

Croatian National Tourist Office

2 Lanchesters, 162-164 Fulham Palace Road
LONDON W6 9ER, UNITED KINGDOM
tel: +44 208 563 79 79
fax: +44 208 563 26 16

e-mail: info@croatia-london.co.uk

Narodowy Ośrodek Informacji Turystycznej

Republiki Chorwacji
IPC Business Center, ul. Koszykowa 54,
00-675 WARSZAWA, POLSKA
tel: +48 22 828 51 93
fax: +48 22 828 51 90

e-mail: info@chorwacja.home.pl

Kroatiska Turistbyrån

Kungsgatan 24, 11135 STOCKHOLM, SVERIGE
tel: +46 853 482 080
fax: +46 820 24 60

e-mail: croinfo@telia.com

Kroatisch Nationaal Bureau Voor Toerisme

Nijenburg 2F, 1081 GG AMSTERDAM, NETHERLANDS
tel: +31 20 661 64 22
fax: +31 20 661 64 27

e-mail: kroatie-info@planet.nl

Хорватское туристическое сообщество

Краснопресненская наб. 12, подъезд 6, офис 1502 123610
МОСКВА, РОССИЯ

ТЕЛ: +7 495 258 15 07

ФАКС: +7 495 258 15 08

e-mail: htz@wtt.ru

Hrvaška turistična skupnost

Gospodstvska 2, 1000 LJUBLJANA, SLOVENIJA
tel: +386 1 23 07 400
fax: +386 1 230 74 04

e-mail: hrinfo@siol.net

Kroatische Zentrale für Tourismus

Badenerstrasse 332, 8004 ZÜRICH, SWITZERLAND
tel: +41 43 336 20 30
fax: +41 43 336 20 39

e-mail: info@kroatien-tourismus.ch

Croatian National Tourist Bord Japan

Ark Hills Executive Tower N613
Akasaka 1-14-5, Minato-ku
Tokyo 107-0052

tel: 0081 03 6234 0711

fax: 0081 03 6234 0712

e-mail: info@visitcroatia.jp

Vydáva: Chorvátske turistické združenie
www.croatia.hr